

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПОРУШЕННЯ ВИМОГ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ОХОРОНУ ПРАЦІ

Ситуація щодо високого рівня виробничого травматизму та професійних захворювань часто є наслідком різноманітних порушень вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці, що, у свою чергу, спонукає до проведення найрізноманітніших досліджень у цій сфері та здійснення спроб визначення шляхів її розв'язання.

Суспільна небезпечність злочинних посягань, які полягають у порушенні вимог законодавства про охорону праці, зумовлена насамперед тим, що при їхньому вчиненні порушується гарантоване ст. 43 Конституції України право кожного громадянина на належні, безпечні та здорові умови праці, які унеможлиблювали б заподіяння шкоди здоров'ю людини, при яких максимально запобігалися б нещасні випадки з людьми [1].

Кримінальна відповідальність за порушення вимог законодавства про охорону праці передбачена ст. 271 Кримінального кодексу України (ККУ), що міститься в розділі X «Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва». Так, в ч. 1 ст. 271 ККУ зазначається про порушення вимог законодавчих та інших нормативно-правових актів про охорону праці службовою особою підприємства, установи, організації або громадянином – суб'єктом підприємницької діяльності, якщо це порушення заподіяло шкоду здоров'ю потерпілого, що карається штрафом від однієї тисячі до трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або обмеженням волі на той самий строк.

А в ч. 2 ст. 271 ККУ зазначається про те саме діяння, якщо воно спричинило загибель людей або інші тяжкі наслідки, що карається виправними роботами на строк до двох років або обмеженням волі на строк до п'яти років, або позбавленням волі на строк до семи років, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років або без такого [2].

Відзначимо, що кримінальній відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці підлягають дві категорії осіб:

- а) службові особи підприємств, установ, організацій;

б) громадяни – суб'єкти підприємницької діяльності.

Найчастіше до кримінальної відповідальності за порушення законодавства про охорону праці притягають відповідальних осіб за ст.271 «Порушення вимог законодавства про охорону праці» ККУ. Відповідальність за вказаний злочин передбачена як за дії керівництва (наприклад, вказівка про проведення робіт у неробочий час, надання непридатного обладнання), так і за бездіяльність (ненадання засобів захисту працівникам, незабезпечення контролю, допуск неповнолітніх осіб або осіб, що не придатні до відповідної роботи) [2].

Верховний Суд України звертає увагу судів на те, що диспозиції всіх частин зазначеної статті ККУ є бланкетними (тобто відсилають до положень інших нормативних актів), через що в постанові про притягнення як обвинуваченого і в обвинувальному висновку по таких справах завжди повинні бути чітко зазначені статті, пункти, параграфи нормативних актів, що регулюють безпеку виробництва, які й були порушені [3].

Значною мірою актуалізувалася проблема відповідальності за порушення вимог законодавства про охорону праці в умовах пандемії COVID-19.

Уряди, роботодавці, працівники та їхні організації стикнулися з колосальними викликами, намагаючись боротися з пандемією COVID-19 і забезпечити належні умови праці [4].

Запровадження карантинних заходів змусило підприємства переглянути не тільки свої звичні плани, а й ставлення до профілактики виробничого травматизму, особливо до ймовірного зараження працівників новою невивченою формою інфекції. Тепер життя і здоров'я найманих працівників напряду залежить від ставлення роботодавців до своїх кадрів, до них особисто та їхніх сімей [4], а воно, на жаль, не завжди відповідальне.

Витрати на засоби захисту – це додаткове фінансове навантаження на підприємства в умовах нестабільності економічної ситуації, тому поширеною практикою є ухилення від забезпечення працівників гідними та безпечними умовами праці, що, своєю чергою, загрожує життю і здоров'ю не тільки безпосередньо працівника, але і його рідних і близьких. Така ситуація, на наш погляд, потребує ретельної уваги від правоохоронних органів та притягнення до відповідальності винних осіб.

Отже, дотримання законодавства у сфері охорони праці та безпеки на виробництві є запорукою збереження найціннішого –

людського життя та побудови суспільства з висом рівнем захисту праці.

Перелік використаних джерел

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 09.10.2020).
2. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> (дата звернення: 09.10.2020).
3. Кримінальна відповідальність за порушення законодавства про охорону праці URL: <http://oppb.com.ua/news/kryminalna-vidpovidalnist-zaporushennya-zakonodavstva-pro-ohoronu-praci>
4. Безпека та здоров'я на робочому місці в умовах пандемії COVID-19. URL: <https://dn.dsp.gov.ua/2020/04/25/zupinimo-pandemiju-bezpeka-i-zdovruya-na-roboti/>

Степан Семен

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕКСТРАДИЦІЇ В УКРАЇНІ

Глобалізація, відкритість кордонів, можливість практично безперешкодно подорожувати та інші фактори, ставлять на порядок денний питання постійного збільшення екстрадиційних справ. Правоохоронні органи практично не мають можливості затримати злочинця без допомоги іноземних партнерів. Належне правове регулювання цього процесу є наріжним каменем ефективного розслідування злочинів та отримання можливості їх арешту на притягнення до відповідальності.

Легальне поняття екстрадиції міститься в Кримінально-процесуальному кодексі України (далі – КПК України), ст. 541 встановлює: «Видача особи (екстрадиція) - видача особи державі, компетентними органами якої ця особа розшукується для притягнення до кримінальної відповідальності або виконання вироку. Екстрадиція включає: офіційне звернення про встановлення місця перебування на території запитуваної держави особи, яку необхідно видати, та видачу такої особи; перевірку обставин, що можуть перешкоджати видачі; прийняття рішення за запитом;